EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

15. mai 2008*

Kohtuasjas C-442/04,

mille ese on EÜ artikli 230 alusel 21. oktoobril 2004 esitatud tühistamishagi,

**Hispaania Kuningriik**, esindajad: E. Braquehais Conesa ja A. Sampol Pucurull, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

*versus*

**Euroopa Liidu Nõukogu**, esindajad: J. Monteiro ja F. Florindo Gijón,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

keda toetab

**Euroopa Ühenduste Komisjon**, esindajad: T. van Rijn ja F. Jimeno Fernández, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astuja,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud J. Makarczyk, P. Kūris (ettekandja), J.-C. Bonichot ja C. Toader,

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 31. jaanuari 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

**otsuse**

1 Hispaania Kuningriik palub oma hagis tühistada nõukogu 19. juuli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 1415/2004, millega määratakse kindlaks maksimaalne aastane püügikoormus teatavate kalastuspiirkondade ja kalapüügiliikide osas (ELT L 258, lk 1), artiklid 1–6.

## Õiguslik raamistik

*Määrus (EÜ) nr 1954/2003*

2 Nõukogu 20. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 2371/2002 ühisele kalanduspoliitikale vastava kalavarude kaitse ja säästva kasutamise kohta (EÜT L 358, lk 59; ELT eriväljaanne 04/05, lk 460) artikli 4 lõike 1 alusel „määrab nõukogu kindlaks ühenduse meetmed, mis reguleerivad vetele ja kalavarudele juurdepääsu ning säästvat kalandustegevust". Sama määruse artikli 4 lõike 2 punkt f mainib nende meetmete hulgas püügikoormuse piiramist, kusjuures kalalaeva puhul on püügikoormus kalalaeva mahutavuse ja aktiivsuse näitaja ja laevade rühma puhul rühma kõigi laevade püügikoormuste summa.

3 Nõukogu 4. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1954/2003, mis käsitleb teatavate ühenduse kalastuspiirkondade ja kalavarudega seotud püügikoormuse korraldamist ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2847/93 ja tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 685/95 ja (EÜ) nr 2027/95 (EÜT L 289, lk 1; ELT eriväljaanne 04/06, lk 44), on vastavalt selle määruse artiklile 1 üks neist meetmetest, millega kehtestatakse püügikoormuse korraldussüsteemi põhimõtted ja kord ICES V, VI, VII, VIII, IX ja X piirkonnas ning CECAF rajoonides 34.1.1, 34.1.2 ja 34.2.0.

4 Määruse nr 1954/2003 põhjenduste 2 ja 4 kohaselt on selle meetme eesmärk eelkõige — pärast Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemistingimusi ja asutamislepingutesse tehtavaid muudatusi käsitlevas aktis (EÜT 1985, L 302, lk 23; edaspidi „ühinemisakt") määratletud teatavatele piirkondadele ja kalavarudele juurdepääsu reguleerivate sätete kehtivuse lõppemist 31. detsembril 2002 — kohandada nõukogu 27. märtsi 1995. aasta määruse (EÜ) nr 685/95, mis käsitleb teatavate ühenduse kalastuspiirkondade ja kalavarudega seotud püügikoormuse korraldust (EÜT L 71, lk 5; ELT eriväljaanne 04/02, lk 204), ja nõukogu 15. juuni

1995. aasta määruse (EÜ) nr 2027/95, millega kehtestatakse teatavate ühenduse kalastuspiirkondade ja kalavarudega seotud püügikoormuse korraldussüsteem (EÜT L 199, lk 1; ELT eriväljaanne 04/02, lk 224), muudetud nõukogu 19. jaanuari 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 149/1999 (EÜT L 18, lk 3; ELT eriväljaanne 04/04, lk 97), teatavaid sätteid uue õigusliku olukorraga ja tagada, et asjassepuutuvate piirkondade kehtiv üldine püügikoormus ei suurene.

5 Määruse nr 1954/2003 artikkel 3 pealkirjaga „Põhjalähedaste kalade ning teatavate limuste ja vähkide püüki käsitlevad meetmed" sätestab järgmist:

„1. Välja arvatud artikli 6 lõikes 1 määratletud piirkonna puhul, liikmesriigid:

a) määravad vähemalt 15-meetrise kogupikkusega laevade põhjalähedaste kalade aastase keskmise püügikoormuse taseme ajavahemikul 1998–2002 kõikides artiklis 1 osutatud ICES piirkondades ja CECAF rajoonides, välja arvatud nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 2347/2002 (millega kehtestatakse süvamere kalavarude püügi suhtes kohaldatavad konkreetsed juurdepääsunõuded ja nendega seotud tingimused) hõlmatud põhjalähedaste kalade püük, samuti kammkarplaste, hariliku taskukrabi ja roosa ämblikkrabi püügi taseme vastavalt käesoleva määruse lisas sätestatule. Püügikoormuse arvutamiseks mõõdetakse laeva püügimahtu laevale paigaldatud võimsusena kilovattides (kW);

b) jaotavad alapunkti a kohaselt määratud püügikoormuse tasemed igas ICES piirkonnas ja CECAF rajoonis kõikide alapunktis a nimetatud kalapüükide osas.

[…]".

6 Vastavalt määruse nr 1954/2003 artiklile 4:

„1. Kuni 15-meetrise kogupikkusega kalalaevade püügikoormust arvestatakse iga kalapüügiliigi ja artikli 3 lõikes 1 osutatud piirkonna või rajooni lõikes eraldi aastatel 1998–2002.

2. Kuni 10-meetrise kogupikkusega kalalaevade püügikoormust arvestatakse iga kalapüügiliigi ja artikli 6 lõikes 1 osutatud piirkonna või rajooni lõikes eraldi aastatel 1998–2002.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende laevade püügikoormus on piiratud vastavalt lõigetele 1 ja 2 arvestatud püügikoormuse tasemega."

7 Määruse nr 1954/2003 artikkel 6 kehtestab püügikoormuse erisüsteemi, mida kohaldatakse bioloogiliselt tundlikus piirkonnas, mis on piiratud Iirimaa rannikuga ja mille jaoks „[l]iikmesriigid määravad […] vähemalt 10-meetrise kogupikkusega laevade põhjalähedaste kalade aastase keskmise püügikoormuse taseme ajavahemikul 1998–2002, välja arvatud määrusega (EÜ) nr 2347/2002 hõlmatud põhjalähedaste kalade püük, samuti kammkarplaste, hariliku taskukrabi ja roosa ämblikkrabi püügi taseme, ning jaotavad selliselt määratud püügikoormuse tasemed kõikide nimetatud püükide osas".

8 Lõpuks sätestavad määruse nr 1954/2003 artikli 11 lõiked 1 ja 2, et liikmesriikide poolt Euroopa Ühenduste Komisjonile edastatud teabe alusel esitab komisjon Euroopa Liidu Nõukogule ettepaneku määruse kohta, milles määratakse kindlaks kõikide liikmesriikide ning artiklites 3 ja 6 määratletud piirkondade ja kalapüügikohtade

maksimaalne aastane püügikoormus, ning et nõukogu määrab komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega kindlaks püügikoormuse nimetatud tasemed. Selle sätte alusel võtab nõukogu vastu määruse nr 1415/2004.

*Määrus nr 1415/2004*

9 Määrus nr 1415/2004 on sõnastatud järgmiselt:

*„Artikkel 1*

Kohaldamisala

Käesoleva määrusega kehtestatakse igale liikmesriigile ning kõigi määruse (EÜ) nr 1954/2003 artiklites 3 ja 6 määratletud piirkondade ja kalapüügiliikide osas maksimaalne aastane püügikoormus.

*Artikkel 2*

Maksimaalsed püügikoormuse tasemed

1. Maksimaalsed aastase püügikoormuse tasemed määruse (EÜ) nr 1954/2003 artikli 3 lõike 1 punktides a ja b osutatud piirkondadele kalaliikide rühmade, piirkondade, kalapüügiliikide ja liikmesriikide kaupa sätestatakse käesoleva määruse I lisas.

2. Maksimaalsed [aastase] püügikoormuse tasemed määruse (EÜ) nr 1954/2003 artikli 6 lõike 1 punktides a ja b osutatud piirkonnale kalaliikide rühmade, piirkondade, kalapüügiliikide ja liikmesriikide kaupa sätestatakse käesoleva määruse II lisas.

*Artikkel 3*

Piirkonnast läbisõit

1. Iga liikmesriik tagab, et püügikoormuse piirkonniti jagamine vastavalt määruse (EÜ) nr 1954/2003 artiklitele 3 ja 6 ei too kaasa kalastamisele kulutatava aja pikenemist võrreldes püügikoormuse tasemetega võrdlusperioodil.

2. Laeva sellisest piirkonnast, kus kalapüüki ei ole võrdlusperioodil toimunud, läbisõidu alusel määratletud püügikoormust ei või kasutada kalapüügi teostamiseks selles piirkonnas. Iga liikmesriik peab registreerima sellise püügikoormuse eraldi.

*Artikkel 4*

Metoodika

Iga liikmesriik tagab, et püügikoormuse registreerimiseks kasutatav metoodika on sama kui püügikoormuse tasemete määramiseks kasutatav metoodika vastavalt määruse (EÜ) nr 1954/2003 artiklitele 3 ja 6.

*Artikkel 5*

Muude püügikoormuse piirangute süsteemide järgimine

I ja II lisas kehtestatud maksimaalsed [aastase] püügikoormuse tasemed ei piira taastamiskavade või muude ühenduse õigusest tulenevate korralduslike meetmetega kehtestatud püügikoormuse piirangute kohaldamist tingimusel, et järgitakse väiksema püügikoormusega meedet.

*Artikkel 6*

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

[…]". [täpsustatud tõlge]

**Menetlus ja poolte nõuded**

10 Kuna Hispaania Kuningriik esitas 29. jaanuaril 2004 hagi, mis registreeriti numbri all C-36/04 ja milles ta taotles määruse nr 1954/2002 artiklite 3, 4 ja 6 tühistamist,

otsustati 2. märtsil 2005 peatada kõnesolevas kohtuasjas menetlus kuni eelnimetatud kohtuasjas otsuse kuulutamiseni.

11 Euroopa Kohtu presidendi 9. märtsi 2005. aasta määrusega lubati komisjonil käesolevas asjas nõukogu nõuete toetuseks menetlusse astuda.

12 30. märtsi 2006. aasta otsusega kohtuasjas C-36/04: Hispaania *vs.* nõukogu (EKL 2006, lk I-2981) jättis Euroopa Kohus rahuldamata määruse nr 1954/2003 artiklite 3, 4 ja 6 tühistamiseks esitatud hagi, leides, et nimetatud sätted ei ole ülejäänud määrusest eraldatavad, mistõttu hagi on vastuvõetamatu.

13 Eelnimetatud kohtuotsuse ja käesolevas kohtuasjas menetluse jätkamise järel vaidlustas Hispaania Kuningriik ametlikult oma repliigis määruse nr 1954/2003 õigusvastasuse ja jäi oma nõuete juurde tühistada määruse nr 1415/2004 artiklid 1–6 ja mõista kohtukulud välja kostjaks olevalt institutsioonilt.

14 Nõukogu ja komisjon nõudsid hagi rahuldamata jätmist ja kohtukulude väljamõistmist Hispaania Kuningriigilt.

**Õigusvastasuse väite vastuvõetavus**

*Poolte argumendid*

15 Nõukogu hinnangul on Hispaania Kuningriigi poolt määruse nr 1954/2003 vastu esitatud õigusvastasuse väide vastuvõetamatu, sest esiteks on see esitatud hilinenult

alles repliigi, mitte hagi staadiumis, ning teiseks ei saanud liikmesriik igal juhul vaidlustada selle määruse kehtivust pärast EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud tähtaja lõppemist.

16 Nõukogu väidab esiteks, et kodukorra artikli 42 lõige 2 keelab menetluse käigus uute väidete esitamise, ning et Hispaania Kuningriigi poolt eespool viidatud kohtuotsuse Hispaania *vs.* nõukogu aluseks olnud kohtuasjas esitatud hagi rahuldamata jätmine ei saa kujutada endast uut asjaolu selle sätte mõttes.

17 Teiseks väidab nõukogu, et kui liikmesriigil oleks lubatud pärast EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud tähtaja möödumist vaidlustada ühenduse määruse kehtivus õigusvastasuse väite esitamisega iga kord, kui institutsioon võtab vastu vastava ühenduse määruse rakendusakti, võimaldaks see õiguslikke tagajärgi kaasa toovaid ühenduse õigusakte lõputult küsimuse alla seada, mis oleks nõukogu hinnangul vastuolus hagi esitamise tähtaegade eesmärgiga, milleks on õiguskindluse tagamine. Ehkki Hispaania Kuningriik vaidlustas määruse nr 1954/2003 eespool viidatud kohtuotsuse Hispaania *vs.* nõukogu aluseks olnud kohtuasja raames eespool nimetatud tähtaja jooksul ning hoolimata sellest, et tegemist ei ole otsusega, tuleb nõukogu väitel kõnesoleval juhul siiski kohaldada kohtupraktikat, millest tuleneb, et ühenduse institutsioonide poolt vastu võetud otsuse adressaadil ei ole juhul, kui otsust ei ole vaidlustatud EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud tähtaja jooksul, võimalik tugineda selle otsuse õigusvastasusele, kuna see otsus on muutunud tema suhtes lõplikuks (15. novembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 52/83: komisjon *vs.* Prantsusmaa, EKL 1983, lk 3707, punkt 10; 9. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-188/92: TWD Textilwerke Deggendorf, EKL 1994, lk I-833, punkt 13, ja 15. veebruari 2001. aasta otsus kohtuasjas C-239/99: Nachi Europe, EKL 2001, lk I-1197, punkt 29).

18 Komisjon, kes astus menetlusse nõukogu toetuseks ja taotleb hagi rahuldamata jätmist põhjendamatuse tõttu, tõdeb, et määrus nr 1954/2003 ja määrus nr 1415/2004, mis üksnes rakendab viimati nimetatut, on niivõrd otseselt seotud, et kõnesolev hagi on ainult eespool viidatud kohtuotsuse Hispaania *vs.* nõukogu aluseks olnud hagi peaaegu sõnasõnaline kordamine. Komisjoni arvates ei ole kõnesolev hagi tegelikult

esitatud mitte määruse nr 1415/2004 peale, vaid pigem määruse nr 1954/2003 artiklite 3, 4 ja 6 peale, kuna üheski kõnesoleva hagi väites ei nimetata konkreetselt või otseselt määrust nr 1415/2004. Jätkates käesolevat menetlust pärast otsuse kuulutamist eespool viidatud kohtuasjas Hispaania *vs*. nõukogu, püüab Hispaania Kuningriik vältida eelnimetatud kohtuotsuse mõju. Kuna sellega jäeti tema hagi rahuldamata, on käesolev hagi komisjoni väitel „aluseta".

19 Lisaks väidab komisjon, et hageja ei saa vaidlustada sellise akti õiguspärasust, mille peale ta oleks saanud esitada tühistamishagi. Teiseks tulnuks see õigusvastasuse väide — mis ei tugine avalikul huvil — esitada sõnaselgelt hagi staadiumis. Komisjoni väitel on õigusvastasuse väide käesoleval juhul esitatud pärast tähtaja möödumist, kujutades endast uue väite esitamist ja esialgse nõude muutmist, mis rikub kodukorra artiklit 42. Neil kaalutlustel leiab komisjon, et käesolev hagi tuleks jätta rahuldamata, ilma et seda oleks vaja sisuliselt käsitleda.

20 Hispaania Kuningriik väidab, et määruste nr 1954/2003 ja nr 1415/2004 vahel valitseb otsene õiguslik seos, ning et eespool viidatud kohtuotsus Hispaania *vs*. nõukogu on menetluse käigus ilmnenud uus faktiline ja õiguslik asjaolu, mistõttu esitatud õigusvastasuse väide on vastuvõetav. Hispaania Kuningriik lisab, et õigusvastasuse väide ei riiva õiguskindluse ega *res judicata* põhimõtet, kuivõrd Hispaania Kuningriik esitas tähtajaks hagi nii alg- kui ka rakendusmääruse peale ning varasemas kohtuotsuses ei lahendanud Euroopa Kohus kohtuasja sisuliselt.

*Euroopa Kohtu hinnang*

21 EÜ artikkel 241 näeb ette, et „[o]lenemata artikli 230 viiendas lõigus ettenähtud tähtaja lõppemisest võib menetluses, kus arutamisele tuleb Euroopa Parlamendi

ja nõukogu ühiselt vastuvõetud määrus või nõukogu, komisjoni või [Euroopa Keskpanga] määrus, iga menetlusosaline taotleda Euroopa Kohtult artikli 230 teises lõigus esitatud alustel selle määruse kohaldamata jätmist".

22 Osundatud artikli alusel võib liikmesriik kohtuvaidluse korral vaidlustada sellise määruse õiguspärasuse, mille peale ta ei ole esitanud tühistamishagi enne EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud tähtaja möödumist. Selle kohta tuleb tõdeda, et kuivõrd liikmesriikide õigus määruse peale tühistamishagi esitada ei ole piiratud, viiks nõustumine nõukogu ja komisjoni välja toodud asja läbivaatamist takistava asjaoluga — mille kohaselt liikmesriik ei või vaidlustada määruse õiguspärasust pärast eelnimetatud tähtaja möödumist, kui ta võis nimetatud tähtaja jooksul nõuda selle määruse tühistamist — selleni, et liikmesriikidelt võetakse õigus kohtuvaidluse korral seada küsimuse alla määruse õiguspärasus, et taotleda Euroopa Kohtult selle määruse kohaldamata jätmist. Kuna selline lahendus oleks, nagu tõdeb ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 61, vastuolus EÜ artikli 241 sõnastusega, mis annab selle õiguse „igale menetlusosalisele" (vt 10. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-11/00: komisjon *vs*. EKP, EKL 2003, lk I-7147, punkt 76), tuleb kõnealune asja läbivaatamist takistav asjaolu kõrvale jätta.

23 Mis puudutab nõukogu ja komisjoni poolt välja toodud asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mille kohaselt esitas Hispaania Kuningriik õigusvastasuse väite hilinenult, siis on selge, et see väide esitati ametlikult repliigis ehk pärast seda, kui oli välja kuulutatud eespool viidatud kohtuotsus Hispaania *vs*. nõukogu, millega jäeti rahuldamata hageja poolt määruse nr 1954/2003 artiklite 3, 4 ja 6 peale esitatud hagi, kuigi esiteks peaks õigusvastasuse väide selle vastuvõetavuse tagamiseks olema reeglina esitatud hagiavalduses ja teiseks ei saa hagi rahuldamata jätmist, vastupidi Hispaania Kuningriigi väidetele, pidada menetluse käigus ilmsiks tulnud faktiliseks või õiguslikuks asjaoluks kodukorra artikli 42 lõike 2 mõttes (vt selle kohta 1. aprilli 1982. aasta otsus kohtuasjas 11/81: Dürbeck *vs.* komisjon, EKL 1982, lk 1251, punkt 17).

24 Käesolevas asjas tuleneb hagiavaldusest siiski, et Hispaania Kuningriik taotles oma hagiavalduses määruse nr 1415/2004 artiklite 1–6 ehk kõigi selle määruse sätete tühistamist üksnes põhjusel, et selle määrusega rakendatakse määruse nr 1954/2003 artikleid 3, 4 ja 6, mille õiguspärasuse ta vaidlustas, väites, et need artiklid riivavad diskrimineerimiskeelu põhimõtet ning et nõukogu on selle määruse artiklit 6 vastu võttes võimu kuritarvitanud. Esitades repliigis küll sõnaselgelt õigusvastasuse väite määruse nr 1954/2003 kohta tervikuna, ei põhjenda Hispaania Kuningriik seda muude kui üksnes hagiavalduses esitatud väidetega, mille kohta nõukogul oli juba võimalus võtta seisukoht kostja vastuses. Näib seega, et määruse nr 1954/2003 õigusvastasuse väide sisaldus küll vaikimisi, ent selgelt hagiavalduses, nii et selle väite hilinenult esitamisel põhinev asja läbivaatamist takistav asjaolu tuleb samuti tagasi lükata.

25 Lisaks tuleb märkida, et Hispaania Kuningriigi poolt määruse nr 1954/2003 kohta esitatud õigusvastasuse väide ei riiva ka *res judicata* põhimõtet. See põhimõte puudutab üksnes asjaomase kohtulahendiga tegelikult või vältimatult ära otsustatud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid (15. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P: Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs*. komisjon, EKL 2002, lk I-8375, punkt 44 ja viidatud kohtupraktika). Eespool viidatud kohtuotsuses Hispaania *vs*. nõukogu ei otsustanud Euroopa Kohus määruse nr 1954/2003 artiklite 3, 4 ja 6 õiguspärasuse üle, mis on käesolevas asjas vaidlustatud, vaid jättis nende sätete tühistamiseks esitatud nõuded vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

26 Esitatud põhjendustest tuleneb, et Hispaania Kuningriigi esitatud õigusvastasuse väide on vastuvõetav ning et tuleb sisuliselt läbi vaadata selle põhjenduseks esitatud väited, mille kohaselt esiteks on rikutud diskrimineerimiskeelu põhimõtet ja teiseks kuritarvitatud võimu.

**Õigusvastasuse väite põhjendatus**

*Diskrimineerimiskeelu põhimõtte rikkumist puudutav väide*

Poolte argumendid

27 Hispaania Kuningriik väidab, tuginedes EÜ artiklile 12 ja EÜ artikli 34 lõikele 2, et määruse nr 1954/2003 artiklid 3, 4 ja 6, mis rakendati määrusega nr 1415/2004, sisaldavad elemente, mis diskrimineerivad Hispaania laevastikku võrreldes teiste liikmesriikide laevastikega, kuna nõukogu ei arvestanud ühinemisaktist tulenevat Hispaania laevastiku eriolukorda. Nimetatud diskrimineerivad elemendid puudutavad võrdlusperioodi, mille kõnealused artiklid näevad ette püügikoormuse arvutamiseks, ning bioloogiliselt tundlike piirkondade piiritlemist, mis on ette nähtud määruse nr 1954/2003 artikli 6 lõikes 1.

28 Kõigepealt vastab aastateks 1998–2002 kinnitatud võrdlusperiood ajavahemikule, mil Hispaania Kuningriigi suhtes kehtisid — tulenevalt ühinemisaktiga kehtestatud ja 31. detsembril 2002 lõppenud üleminekukorrast — piirangud kalapüügi valdkonnas, mis olid teistele liikmesriikidele kehtestatud vastavatest piirangutest ulatuslikumad. Alates 1996. aastast, pärast üleminekukorra läbivaatamist 1995. aastal määrustega nr 685/95 ja nr 2027/95, kohaldatakse ainult Hispaania laevastikule korda, mis lähtub ühest küljest ühinemisakti artiklis 158 ette nähtud juurdepääsu piirangutest ICES piirkondadele V b, VI, VII, VIII a, b, d ja e ning teisest küljest laevade samaaegse kohalolu piirangutest Irish Box'i nimelises tundlikus piirkonnas, mis on nüüdseks osaliselt kaetud määruse nr 1954/2003 artikli 6 lõikes 1 määratletud bioloogiliselt tundliku piirkonnaga. Kuna liikmesriigid ei olnud võrdlusperioodil identses olukorras, põlistab püügikoormuse arvutamisel kõnealuse võrdlusperioodi kasutamine üleminekumeetmed ja kujutab seega endast diskrimineerimist riikkondsuse alusel.

29 Teiseks on bioloogiliselt tundliku piirkonna määratlemine ning selle piirkonna maksimaalse aastase püügikoormuse arvutamise korra kehtestamine Hispaania laevastiku suhtes diskrimineerivad ja toovad ilmsiks püüde jätkata selliste meetmete kohaldamist, mis kehtisid endise Irish Box'i suhtes ning olid samuti Hispaania laevastiku suhtes diskrimineerivad. Määruse nr 1954/2003 põhjenduses 7 esitatud põhjus sellise piirkonna piiritlemiseks ehk merluusi noorvormide rohke esinemine vastavas piirkonnas, õigustab tegelikkuses üksnes diskrimineerivate meetmete säilitamist.

30 Nõukogu toob esile, et püügikoormuse piiramine on meede, mille eesmärk on piirata teatavate laevade kalastuspäevi kindlaksmääratud vetes eesmärgiga panustada kalavarude kestvuse tagamisse ja tõhustada teatavatele kalavarudele kehtivaid püügipiiranguid. Nõukogu väidab, et määruses nr 1954/2003 ette nähtud püügikoormuse piiramine, mis lähtub iga liikmesriigi laevastiku poolt iga kalastuspiirkonna ja kalapüügiliigi kohta ajavahemikul 1998–2002 kasutatud püügikoormusest, kohaldub kõigile ühenduse kalalaevadele nende riikkondsusest sõltumata, nii et ei esine ilmset diskrimineerimist riikkondsuse alusel. Ehkki ka kõik varjatud diskrimineerimise vormid on keelatud, peab nõukogu arvates siiski arvestama kohtupraktikaga, mille kohaselt tuleb meedet pidada diskrimineerivaks üksnes juhul, kui see on omavoliline, st põhjendamatu ega tugine objektiivsetel kriteeriumidel (15. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 106/81: Kind *vs*. EMÜ, EKL 1982, lk 2885 aasta otsus kohtuasjas 179/84: Bozzetti, EKL 1985, lk 2301, punkt 34, ja 14. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas C-353/92: Kreeka *vs.* nõukogu, EKL 1994, lk I-3411, punkt 25). Käesolevas asjas püügikoormuse piiramiseks kasutatud kriteerium, nimelt hiljutisel ajavahemikul kasutatud püügikoormus, on taotletava eesmärgi suhtes täiesti põhjendatud, sobiv ja proportsionaalne.

31 Lisaks ei ole hageja nõukogu väitel tõendanud seda, et määrustega nr 685/95 ja nr 2027/95 tema suhtes kehtestatud püügikoormuse piirangud olid rangemad kui teistele liikmesriikidele kehtestatud piirangud, ega ka seda, et selliste piirangute puudumisel oleks Hispaania kalalaevade püügikoormus olnud ajavahemikul 1998–2002 tegelikult kasutatud püügikoormusest suurem.

32 Püügikoormuse piiramise kohta määruse nr 1954/2003 artiklis 6 määratletud bioloogiliselt tundlikus piirkonnas märgib nõukogu, et selles piirkonnas on püügikoormuse eripiirangu eesmärk ennetada ohtu, et püügikoormus võiks suurtel aladel nagu ICES piirkondades ja CECAF rajoonides kohaldatavate piirangute tõttu koguneda kõne all olevaga sarnastesse eripiirkondadesse, kus esineb rohkelt merluusi noorvorme. Kõnesolev piirkond ei ole sama mis Irish Box, kuna see hõlmab viimasest vähem kui poolt, nii et isegi kui eeldada, et määrustega nr 685/95 ja nr 2027/95 Irish Box'is Hispaania Kuningriigile kehtestatud piirangud olid teistele liikmesriikidele kohaldatud piirangutest rangemad, ning et ilma nende piiranguteta oleks Hispaania laevastiku püügikoormus selles piirkonnas ajavahemikul 1998–2002 olnud suurem, ei ole tõendatud, et see tõi Hispaania laevastikule kaasa negatiivseid tagajärgi.

33 Märkides, et määruses nr 1954/2003 kindlaks määratud püügikoormuse arvutusmeetod on kõigi liikmesriikide jaoks identne, väidab komisjon, et võrdlusperiood 1998–2002 ei sisalda mingit diskrimineerimist Hispaania laevastiku kahjuks. Komisjon tõdeb selle kohta, et kuna maksimaalsed püügikoormused kinnitati 1995. aastal loodud süsteemi raames teoreetiliste andmete alusel, tuleb maksimaalsed püügikoormused sealtpeale — vastavalt määrusele nr 1954/2003 — arvutada objektiivse kriteeriumi põhjal ehk lähtudes hiljutisel ja representatiivsel ajavahemikul tegelikult kasutatud püügikoormusest.

34 Bioloogiliselt tundliku piirkonna kohta nendib komisjon, et ajavahemik 1998–2002 on sobiv võrdlusperiood, et arvutada püügikoormus selle piirkonna puhul, mis ei lange täielikult kokku Irish Box'iga, sest see peegeldab Hispaania laevastiku poolt tegelikult kasutatud püügikoormust ega tekita viimasele mingisugust kahju. Hispaania laevastik arendas aktiivset püügitegevust teatavatel Irish Box'iga külgnevatel aladel, mis on praeguseks arvatud bioloogiliselt tundlikku piirkonda ja tema selliselt kasutatud püügikoormust võetakse komisjoni väitel arvesse kogu vastavas piirkonnas kasutatava püügikoormuse arvutamisel. Hispaania Kuningriik ei ole esitanud ühtki elementi, mis tõendaks, et Irish Box'is kehtinud piirangud oleksid vähendanud tema laevastiku tegutsemisaktiivsust või et laevastik oleks selle piiri saavutanud.

Euroopa Kohtu hinnang

35 Võrdse kohtlemise põhimõte nõuab — sellisena nagu see on sätestatud EÜ artikli 34 lõikes 2 —, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt 17. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-44/94: Fishermen's Organisations jt, EKL 1995, lk I-3115, punkt 46; 9. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-304/01: Hispaania *vs*. komisjon, EKL 2004, lk I-7655, punkt 31, ja 8. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-141/05: Hispaania *vs*. nõukogu, EKL 2007, lk. I-9485, punkt 40).

36 Kõnesolevas asjas kohaldatakse määruse nr 1954/2003 artikleid 3, 4 ja 6, mille õiguspärasuse Hispaania Kuningriik vaidlustas, ühetaoliselt kõigile liikmesriikidele. Võrdlusperiood ehk ajavahemik 1998–2002, mida kasutatakse mainitud sätete alusel püügikoormuse hindamiseks ja selle taseme määramiseks neis sätetes silmas peetud kalapüügikohtades ja kalastuspiirkondades, on kogu Euroopa Ühenduse jaoks sama. Sel ajavahemikul iga liikmesriigi laevastiku poolt neis püügipiirkondades ja -kohtades tegelikult kasutatud püügikoormuse alusel määratakse seega kindlaks kõigi ühenduse kalalaevastike püügikoormus nende riikkondsusest sõltumata. Kõnealuste sätetega kehtestatud meetmeid saab seega pidada Hispaania Kuningriigi suhtes diskrimineerivaks ainult juhul, kui Hispaania Kuningriik asetati, nagu ta väidab, nende sätete vastuvõtmisega teistsugusesse olukorda kui teised liikmesriigid ja teiseks, kui ei ole — vajadusel — objektiivselt põhjendatud, et Hispaania Kuningriigi suhtes kehtib sama püügikoormuse korraldussüsteem kui teiste liikmesriikide suhtes.

37 Selle kohta tuleb tõdeda — nagu märkis kohtujurist P. Léger eespool viidatud 30. märtsi 2006. aasta otsuse Hispaania *vs*. nõukogu aluseks olnud kohtuasjas tehtud ettepaneku punktides 61 ja 62, millele omakorda viitab kohtujurist käesolevas asjas esitatud ettepaneku punktis 95 —, et Hispaania Kuningriigi suhtes kohaldati alates viimase ühinemisest Euroopa Liiduga kuni 31. detsembrini 2002 teatavaid piiranguid mõnedele kalastuspiirkondadele ja kalavarudele juurdepääsu osas ning kuigi

selle riigi olukord ühtlustus järk-järgult teiste liikmesriikidega, oli selles siiski jätkuvalt erisusi kuni eelnimetatud perioodi lõpuni ja seega ka võrdlusperioodil ehk aastatel 1998–2002, mida vastavalt kõnealustele sätetele kasutatakse püügikoormuse kindlaksmääramisel.

38 Ühinemisakti artiklites 156–166 oli määratletud ühenduse vetele ja kalavarudele juurdepääsu kord, mis piiras Hispaania kalalaevade kalastusvõimalusi ühenduse vete teatavates piirkondades. Nii sätestab ühinemisakti artikkel 158, mida Hispaania Kuningriik mainib oma hagiavalduses, et 300 laeval, mis on koos tehniliste andmetega kantud ühinemisakti IX lisas olevasse nimekirja, lubatakse kalastada ICES V b, VI, VII ning VIII a, b ja d jao vetes, ning kinnitab tingimused, mis reguleerivad selles loetelus mainitud laevade samaaegset kohalolu neis piirkondades. Muu hulgas välistas artikkel 158 juurdepääsu Irish Box'ile. Ühinemisakti artikkel 166 täpsustas, et ühinemisakti artiklites 156–164 määratletud režiim jääb jõusse kuni nõukogu 25. jaanuari 1983. aasta määruse (EMÜ) nr 170/83, millega kehtestatakse ühenduse kalavarude kaitse- ja majandamissüsteem (EÜT L 24, lk 1), artikli 8 lõikes 3 sätestatud tähtaja lõpuni ehk 31. detsembrini 2002. Ühinemisakti artikkel 162 nägi ette kõnealuse režiimi hindamise ja kohandamise korra, sätestades, et vajalikud muudatused jõustuvad alates 1. jaanuarist 1996.

39 Nii võttis nõukogu vastu 30. mai 1994. aasta määruse (EÜ) nr 1275/94 Hispaania ja Portugali ühinemisakti kalanduspeatükkides sätestatud korralduses tehtavate muudatuste kohta (EÜT L 140, lk 1; ELT eriväljaanne 04/02, lk 164) ning määrused nr 685/95 ja nr 2027/95, mis tunnistati kehtetuks määrusega nr 1954/2003. Määruse nr 1275/94 artikkel 1 sätestab Hispaania Kuningriiki puudutavas osas, et alates 1. jaanuarist 1996 muudetakse ühinemisakti artiklites 156–166 sätestatud vetele ja kalavarudele juurdepääsu korda ning see inkorporeeritakse sama määruse artiklites 3 ja 4 sätestatud ühenduse meetmetesse, mida kohaldatakse kõigi ühenduse laevade suhtes kooskõlas alljärgnevate artiklitega. Sama määruse artikkel 3 näeb ette, et nõukogu 20. detsembri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 3760/92, millega luuakse ühenduse kalandus- ja akvakultuurisüsteem (EÜT L 389, lk 1), artiklite 4 ja 8 alusel võtab nõukogu vastu ühenduse meetmed, millega nähakse ette juurdepääsutingi-

mused kalastuspiirkondadele ja kalavarudele, mille suhtes kehtivad ühinemisakti artiklite 156–166 alusel erieeskirjad, ning et need meetmed peavad olema kooskõlas põhimõttega, et ei suurendata püügikoormust, mille tase on ette nähtud ühinemisakti artiklitega 158, 160, 164 ja 165. Vastavalt viidatud artiklile 3 võttis nõukogu vastu määruse nr 685/95, mis kehtestas 1. jaanuarist 1996 jõustunud püügikoormuse korraldussüsteemi juurutamise põhimõtted ja korra ICES V b, VI, VII, VIII, IX ja X piirkonnas ning CECAF rajoonides 34.1.1, 34.1.2 ja 34.2.0. Seejärel kehtestas sellise korra määrus nr 2027/95, mis kinnitas igale liikmesriigile maksimaalse püügikoormuse kalastuspiirkonna kohta. Irish Box'i osas sätestas määruse nr 685/95 artikli 3 lõige 5, et asjaomased liikmesriigid on kohustatud määrama oma kalalaevade käesoleva aja kalastustegevuse alusel püügikoormused vastavates piirkondades, välja arvatud Hispaania lipu all sõitvad kalalaevad, mille arv ei tohi selles piirkonnas olla üle 40.

40 Nagu väidab ka Hispaania Kuningriik ise, oli ta järelikult määruse nr 1954/2003 vastuvõtmise ajal teistest liikmesriikidest erinevas olukorras, mida iseloomustas kalastusvõimaluste püsimine ühinemisaktis kinnitatud tasemel aastatel 1998–2002 ning piirang, mille kohaselt võis Irish Box'is samal ajal viibida kuni 40 Hispaania kalalaeva.

41 Määrusega nr 1954/2003 kehtestatud ja teistele liikmesriikidele kohaldatava püügikoormuse korraldussüsteemi kohaldamine ka Hispaania Kuningriigile näib siiski olevat objektiivselt põhjendatud. Esiteks on selles süsteemis ette nähtud püügikoormuse hindamise meetod, mis põhineb objektiivsetel andmetel — nimelt iga liikmesriigi poolt hiljutisel perioodil ehk viimase viie aasta jooksul asjaomastes püügipiirkondades ja -kohtades tegelikult kasutatud püügikoormusel. Teisalt on selle süsteemi eesmärk panustada kalavarude kestvuse tagamisse, et — nagu näeb ette määruse põhjendus 4 — hoida ära kehtiva üldise püügikoormuse suurendamine.

42 Selle kohta tuleb tõdeda, et kalavarude kaitse eesmärk ja kalastustegevuse suhtelise stabiilsuse põhimõte on kesksel kohal kõigis ühenduse kõnesoleva valdkonna õigusnormides, sh alates ühinemisaktist kuni määruse nr 1954/2003 vastuvõtmiseni, mis oli suunatud Hispaania Kuningriigi integreerimisele ühise kalanduspoliitika üldisesse süsteemi. Nii sätestab määruse nr 1275/94 põhjendus 3, et „need uued sätted peavad võimaldama Hispaanial […] täielikult integreeruda ühise kalanduspoliitika üldisesse süsteemi ning olema täielikult kooskõlas *acquis communautaire*'iga, pidades iseäranis silmas suhtelise stabiilsuse põhimõtet ja vetele vaba juurdepääsu põhimõtte suhtes tehtavaid erandeid, nagu need on sätestatud määruses (EMÜ) nr 3760/92". Määruse nr 1275/94 põhjendused 4 ja 5 sätestavad, et „vaba juurdepääsuga vetele peab kaasnema kasutatava püügivõimsuse järelevalve, tagamaks, et kõnealused meetmed on vastavuses olemasolevate varudega" ning et „need muudatused ei tohi kaasa tuua olemasoleva püügikoormuse üldtaseme tõusu ICES või CECAF püügirajooni kohta ega avaldada kahjulikku mõju kalavarudele, mille suhtes kehtivad koguselised püügipiirangud". Samuti näevad määruse nr 685/95 põhjendused 3 ja 4 ette, et „on vaja kaitsta olemasolevat tasakaalu ja *acquis communautaire*'i, eriti suhtelise stabiilsuse põhimõtet" ning et „on vaja tagada, et ühinemisaktis käsitletud piirkondade ja kalavarude kohta praegu kehtivat üldist püügikoormust ei suurendataks".

43 Mis puudutab lisaks bioloogiliselt tundlikku piirkonda, millele kohaldatakse määruse nr 1954/2003 artiklis 6 määratletud püügikoormuse erisüsteemi, siis ilmneb toimikust esiteks, et kõnealune piirkond kattub Irish Box'iga piiratud osas, hõlmates viimasest vähem kui poole. Seega ei ole võimalik väita, et bioloogiliselt tundliku piirkonna määratlemine ning selle piirkonna maksimaalse aastase püügikoormuse arvutamise korra kehtestamine tooks ilmsiks püüde jätkata selliste meetmete kohaldamist, mis kehtisid Irish Box'i suhtes. Määruse nr 1954/2003 põhjendusest 7 ja artiklist 6 tuleneb, et selles artiklis ette nähtud püügikoormuse eripiirangute eesmärk on samuti kalavarude kaitse piirkonnas, kus esineb rohkesti merluusi noorvorme, ning et püügikoormuse taseme hindamise meetod põhineb samuti objektiivsel kriteeriumil, nimelt vähemalt 10-meetrise kogupikkusega laevade põhjalähedaste kalade aastase keskmise püügikoormuse tasemel ajavahemikul 1998–2002.

44 Eeltoodust tuleneb, et ehkki Hispaania Kuningriik asetati määruse nr 1954/2003 vastuvõtmisega teistest liikmesriikidest erinevasse olukorda, ei saa selle määruse artikleid 3, 4 ja 6 pidada Hispaania Kuningriigi osas diskrimineerimiskeelu põhimõtet rikkuvaiks.

45 Neil kaalutlustel tuleb käesolev väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

*Võimu kuritarvitamist puudutav väide*

Poolte argumendid

46 Hispaania Kuningriik väidab et määruse nr 1954/2003 artiklis 6 ette nähtud bioloogiliselt tundliku piirkonna loomise tegelik eesmärk ei ole merluusi noorvormide kaitse, vaid Hispaania laevastiku diskrimineerimise jätkamine selles piirkonnas. Tuginedes Hispaania delegatsiooni poolt 2003. aasta mais esitatud uurimusele, toob Hispaania Kuningriik esile, et eksisteerib ka teisi sarnaste bioloogiliste omadustega piirkondi, ning et seda tüüpi meetmete võtmist, mille eesmärk on merluusi noorvormide kaitse, reguleerib nõukogu 30. märtsi 1998. aasta määrus (EÜ) nr 850/98 kalavarude kaitsest noorte mereorganismide kaitseks võetud tehniliste meetmete kaudu (EÜT L 125, lk 1; ELT eriväljaanne 04/03, lk 217). Määruse nr 1954/2003 artikli 6 vastuvõtmisega kuritarvitas nõukogu seega võimu.

47 Nõukogu väidab sisuliselt, et kõnealune väide on asjasse mittepuutuv, kuna käesoleva hagi esemeks olev määrus nr 1415/2004 sisaldab üksnes määruse nr 1954/2003 rakendusmeetmeid ning võeti vastu viimases sätestatud menetlust järgides, nii et ühtki menetlust ei ole välditud.

48 Komisjoni hinnangul ei tõenda teiste bioloogiliselt tundlike piirkondade võimalik olemasolu ega teiste meetmete võtmise võimalus, et võimu oleks kuritarvitatud.

Euroopa Kohtu hinnang

49 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on õigusakti puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid siis, kui objektiivsete, asjakohaste ja ühtelangevate tõendite põhjal selgub, et õigusakt on vastu võetud eranditult või peamiselt teiste eesmärkide saavutamiseks kui need, millele toetuti, või EÜ asutamislepingus konkreetse juhtumi lahendamiseks spetsiaalselt ette nähtud menetluse vältimiseks (13. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-331/88: Fedesa jt, EKL 1990, lk I-4023, punkt 24, ja 22. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-110/97: Madalmaad *vs.* nõukogu, EKL 2001, lk I-8763, punkt 137).

50 Käesolevas asjas ei ole Hispaania Kuningriik tõendanud, et kõnesoleva bioloogiliselt tundliku piirkonna jaoks määruse nr 1954/2003 artiklis 6 ette nähtud püügikoormuse erisüsteem oleks kehtestatud eranditult või peamiselt teistel eesmärkidel kui merluusi noorvormide kaitse. Lisaks — nagu märkis komisjon ja ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 102 — ei tõenda tõsiasi, et mereorganismide noorvormide kaitseks võetavad tehnilised meetmed võiks kuuluda ka mõne teise määruse kohaldamisalasse, ega ka asjaolu, et võib esineda teisi bioloogiliselt tundlikke piirkondi, nõukogupoolset võimu kuritarvitamist määruse nr 1954/2003 artikli 6 vastuvõtmisel.

51 Seetõttu tuleb ka see väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

52 Neil kaalutlustel tuleb Hispaania Kuningriigi poolt hagi toetuseks määruse nr 1954/2003 kohta esitatud õigusvastasuse väide tagasi lükata ja kuna määruse nr 1415/2004 õiguspärasuse kohta ei ole muid väiteid esitatud, tuleb hagi jätta rahuldamata.

**Kohtukulud**

53 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Hispaania Kuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud jätta Hispaania Kuningriigi kanda. Sama artikli lõike 4 esimese lõigu alusel kannab komisjon oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

**1. Jätta hagi rahuldamata.**

**2. Mõista kohtukulud välja Hispaania Kuningriigilt.**

**3. Euroopa Ühenduste Komisjon kannab ise oma kohtukulud.**

Allkirjad